

STORTINGET

Innst. 125 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:24 S (2024–2025)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Tobias Drevland Lund, Marie Sneve Martinussen og Sofie Marhaug om å stanse nettleiesjokket

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen instruere Norges vassdrags- og energidirektorat/Reguleringsmyndigheten for energi, som regulerer nettselskapene, om at det ikke skal være mulig å ta ut store overskudd på strømkunders nettleie.
- Stortinget ber regjeringen instruere Statnett om å prioritere nettutbyggingen strengere, slik at infrastruktur for husholdninger og eksisterende fastlandsindustri prioriteres over elektrifisering av norske olje- og gassinstallasjoner og nye utenlandskabler, for å unngå økning i nettleien.
- Stortinget ber regjeringen sørge for at utenlandskabler ikke finansieres gjennom nettleien.
- Stortinget ber regjeringen instruere Norges vassdrags- og energidirektorat/Reguleringsmyndigheten for energi om å endre nettleien, slik at nettapet ikke følger markedsprisen på strøm.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens behandling

Representantforslaget ble sendt til Energidepartementet til vurdering. Statsrådets svar ligger vedlagt innstillingen.

Saken ble lagt ut til skriftlig høring med en ukes frist i desember 2024, og komiteen mottok 30 innspill fra ulike aktører og privatpersoner.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Agnete Masternes Hanssen, Mani Hussaini, lederen Ingvild Kjerkol, Stein Erik Lauvås og Linda Monsen Merkesdal, fra Høyre, Michael Tetzschner, Bård Ludvig Thorheim, Ove Trellevik og Tore Grobæk Vamraak, fra Senterpartiet, Gro-Anita Mykjåland, Hans Inge Myrvold og Per Olav Tyldum, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til Representantforslag 24 S (2024–2025) fra Rødt om å stanse nettleiesjokket. Forslagsstillerne er bekymret for den forventede økningen i nettleien, og viser blant annet til Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) rapport «Framskrivning av nettleie i lokalt distribusjonsnett 2024–2030», hvor det varsles en økning i nettleien i Trøndelag og på Østlandet, på henholdsvis 30 og 25 pst. På bakgrunn av dette fremmer forlagsstillerne fire forslag.

Komiteen deler forslagsstillernes bekymring om den forventede økningen i nettleien, og enes om målsettingen om at nettleien skal holdes på et så moderat nivå som mulig for å redusere belastningen på private husholdninger, samt skape gode rammevilkår for industri og næringsliv.

Komiteen viser til uttalelse fra Energidepartementet av 3. desember 2024, som er vedlagt innstillingen.

Energiministeren viser i uttalelsen til regjeringens ønske om en nettleie på et overkommelig nivå i en tid hvor etterspørselen etter nettkapasitet er betydelig og mange nettselskap varsler behov for investering i nettkapasitet. Energiministeren understreker at nettselskapenes inntekter er underlagt streng regulering, og at denne innteksreguleringen skal sikre effektiv drift av nettselskapene. Han viser videre til at det er Reguleringsmyndigheten for energi (RME) som fastsetter en årlig tillatt inntekt for hvert enkelt nettselskap i tråd med kravene som følger av energiloven med forskrifter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, mener det er viktig at nettleien er på et rettferdig nivå, selv om det er stor etterspørsel etter nettkapasitet og nettselskapene indikerer at behovet for investering er stort.

Flertallet viser til at RME er en uavhengig reguleringsmyndighet, og at nettselskapenes inntekter er underlagt strenge reguleringer. Innteksreguleringen skal sikre at nettselskapene drives formålstjenlig, og at nettkapasiteten utnyttes mest mulig effektivt. Flertallet mener derfor at å innføre ytterligere begrensninger ikke vil være hensiktsmessig. Videre vil flertallet også trekke frem at energiloven ikke gir departementet adgang til å instruere RME om utøvelse av myndighet som er tillagt dem. Dette presiseres ytterligere i Prop. 5 L (2017–2018), hvor det ble foreslått en endring i energiloven § 2-3 annet ledd om at nasjonal reguleringsmyndighet skal kunne fatte selvstendige beslutninger uavhengig av politiske myndigheter, og derfor ikke skal motta direkte instruksjoner i enkeltsaker eller enkeltvedtak.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil poengtere at Statnett allerede prioriterer nettprosjekter strengt, og at forsyningssikkerhet skal prioriteres høyt. Disse medlemmer vil også fremheve at 1. januar 2025 trådte forskrift om endring i forskrift om nettregulering og energimarkedet i kraft. Endringene innebærer at nettselskapene skal vurdere om prosjekter er tilstrekkelig modne før de reserverer nettkapasitet eller tildeler plass i kapasitetskø. Formålet er å prioritere prosjekter som

gjennomføres og dermed bidrar til verdiskaping og arbeidsplasser.

Disse medlemmer viser til at det i Hurdalsplattformen allerede er vedtatt at ingen nye mellomlandsforbindelser vil bli godkjent i denne stortingsperioden. Regjeringen Støre har sagt nei til NorthConnect og tydelig nei til nye utenlandskabler. Videre viser disse medlemmer til at flaskehalsinntektene som har oppstått på kablene til Nederland, Tyskland og Storbritannia etter at kablet til Tyskland ble satt i drift (fra og med 2021), har blitt brukt til å redusere nettleie med 16 mrd. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til statsrådets vurdering av forslagene og understreker at flere av forslagene kan virke mot intensjonen og i realiteten gjøre nettleien dyrere for folk, ikke billigere.

Disse medlemmer mener at færre og større nettselskaper vil kunne drive mer effektivt, med mer avansert teknologi og fordele kostnadene på flere brukere. Disse medlemmer mener at nettleien på denne måten kan reduseres, og viser i den forbindelse til forslag i partienes alternative budsjetter som gir større insentiv for nettselskaper til å slå seg sammen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet deler forslagsstillernes bekymring over høy nettleie og den forventede økningen i nettleie. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) anslår i rapporten «Framskrivning av nettleie i lokalt distribusjonsnett 2024–2030» at nettselskapene vil investere rundt 170 mrd. kroner i strømmettet i perioden 2024–2030. Dette vil medføre en stor økning i nettleien.

Disse medlemmer er negative til flere av prosjektene som krever mye kraft fra land, samt utbygging av nett, herunder elektrifiseringen av olje- og gassinstallasjoner. På bakgrunn av dette støtter disse medlemmer forslagsstillernes opprinnelige punkt 2 (forslag 5).

Disse medlemmer støtter intensjonen til forslagsstillerne om å holde nettleien på et moderat nivå, men mener at de resterende forslagene ikke vil ha denne effekten. Disse medlemmer holder på å utarbeide et eget representantforslag som adresserer problemene med nettleie, og vil fremme dette på et senere tidspunkt.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at nettleien allerede er høy relativt sett, og at det er forventet en betydelig økning i nettleien også de kommende årene. Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viste at den gjennomsnittlige nettleien i tredje kvartal 2024 økte sammenlignet med fjoråret, slik at nettleien på dette tidspunktet utgjorde den dyreste delen av strømgregningen. Norges

vassdrags- og energidirektorat (NVE) har også varslet om en voldsom økning av nettleien fram mot 2030, i rapporten «Framskrivning av nettleie i lokalt distribusjonsnett 2024–2030» (september 2024). I Trøndelag kan innbyggerne vente seg en prisøkning på rundt 30 pst., på Østlandet en økning på 25 pst., ifølge rapporten.

Disse medlemmer peker på at det har kommet en rekke skriftlige høringsinnspill fra privatpersoner som frykter nettleieøkning, og støtter representantforlaget.

Også Huseierne har levert skriftlig høringsinnspill. De peker, i likhet med forslagsstillerne, på at

«overskuddene, avkastningen og utbytterne er store, både for stat og kommune, og at disse automatisk vokser når det planlegges en betydelig økning i nettleieutbyggingen.»

Huseierne betviler ikke at særlig kommunene har behov for inntekter, men at det er uheldig at ikke nettleien går til oppgradering og investering i nettet:

«Dermed må forbrukerne betale en enda høyere nettleie for å holde ting ved like, enn hvis alle midlene hadde blitt værende og gått uavkortet til det de er tiltenkt.»

Videre har en av forfatterne av energiloven, Svein Roar Brunborg, levert et høringsinnspill. Han mener at forutsetningene for energiloven er brutt:

«Intensjonene for økt samarbeid med EU har de siste 20 årene ført til en økt utvikling av det norske kraftnettet, noe som påfører norske innbyggere høyere nettleie. Tilrettelegging av økt kraftproduksjon etter avtale med EU går utover det norske nasjonale behovet og har påført norsk natur økte miljøulempere. I tillegg har norske innbyggere også måtte subsidiere økt kraftutbygging fordi avtalen med EU har krevd kraftproduksjon utover det som vil være samfunnsmessig lønnsomt for norske innbyggere og næringsliv under den nasjonale kraftbalanse og prissystem som ligger i energilovens formålsparagraf. Som en følge av dette har nettkostnadene for norske strømbrukere økt langt utover det som var forutsetningen for den samfunnsmessig nasjonale norske kraftbalanse slik det ble vedtatt av Stortinget i 1990. De økonomiske merkostnadene er blitt belastet norske strømkunder langt utover det som lå til grunn for energilovens opprinnelige formål.»

Disse medlemmer merker seg at departementet er uenig i at man kan instruere reguleringsmyndighetene for å få ned nettleien, nettopp med energiloven som begrunnelse. Dette er i strid med lovforfatter Brunborgs tolkning av energiloven.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen instruere Norges vassdrags- og energidirektorat / Reguleringsmyndigheten for energi, som regulerer nettselskapene, om at det ikke

skal være mulig å ta ut store overskudd på strømkunders nettleie.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i energiloven med sikte på å redusere nettleien, dersom reguleringsmyndighetene motsetter seg en myndighetsinstruks om å begrense overskuddet på strømkundenes nettleie.»

Disse medlemmer peker på at strømkunder opplever at en del av nettleien øker i perioder der strømprisene er høye. Dette skyldes at det såkalte nettapet følger markedsprisen på strøm, uavhengig av den faktiske størrelsen på nettapet.

Disse medlemmer peker på at dette er enda en urimelig side ved dagens nettleiepolitikk. Også dette mener Sven Roar Brunborg er i strid med energilovens formålsparagraf, og skriver følgende i sitt høringsinnspill:

«Kraftselskapenes rolle er å bringe strømmens pris fram til forbrukerne i det nasjonale kraftmarkedet til en lavest mulig kostnad for deltakerne i kraftmarkedet og skal finansiere tap i nett og nettkostnad via nettogevinst fra strømsalg i sine regnskaper.»

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen instruere Norges vassdrags- og energidirektorat / Reguleringsmyndigheten for energi om å endre nettleien, slik at nettapet ikke følger markedsprisen på strøm.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i energiloven med sikte på å redusere nettleien, dersom reguleringsmyndighetene motsetter seg en myndighetsinstruks om å endre inndekningen for nettapet.»

Disse medlemmer mener at det trengs en politisk diskusjon om prioritering av nettutbygging. Det kan være behov for å oppgradere og bygge ut nett flere steder, slik som for eksempel i Grenlandsområdet. Andre formål er mindre åpenbare. Avgjørelsen om hvilket nett man skal prioritere, må både ta hensyn til prisen kundene betaler, og skadene utbyggingen påfører naturen.

Komiteens medlem fra Rødt er for eksempel imot videre elektrifisering av norsk sokkel, som i praksis innebærer å flytte klimagassutslipp heller enn å kutte dem. Samtidig øker det presset på naturen med krav om utbygging av både kraft og nett.

Dette medlem er også negativ til å bygge flere utenlandskabler. En eller flere store kabler til Danmark vil ikke erstatte Skagerrak 1 og 2, men komme i tillegg til den allerede eksisterende erstatningskabelen Skagerrak 4.

Flere kabler til Danmark vil øke eksportkapasiteten, og prissmitten vil bli større. Dette medlem mener det er svært urimelig å belaste strømkundene for en slik utbygging. I praksis kan husholdningene ende opp med både høyere strømpriser og høyere nettleie som følge av nye kabler, slik man har sett med kabelen til Tyskland (NordLink) og kabelen til England (North Sea Link).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen instruere Statnett om å prioritere nettutbyggingen strengere, slik at infrastruktur for husholdninger og eksisterende fastlandsindustri prioriteres over elektrifisering av norske olje- og gassinstallasjoner og nye utenlandskabler, for å unngå økning i nettleien.»

Komiteens medlem fra Rødt merker seg at statsråden legger til grunn at det ikke skal bygges nye utenlandskabler. Dette medlem synes dette er gledelig, men er samtidig klar over at statsråden definerer «nye» kabler annerledes enn representanten. I interpellasjonsdebatt i Stortinget 12. desember 2023 om nye danmarkskabler har statsråd Aasland uttalt at han ikke anser fysisk nye kabler som «nye», men som en oppgradering av gamle kabler:

«Det er ingen tvil om at det er en erstatning av det som er, og en må vurdere det på det tidspunktet en eventuelt får en ny søknad på det.»

Derfor mener dette medlem at det er nødvendig å legge inn et premiss om at slike kabler ikke skal finansieres gjennom nettleien. Også Svein Roar Brunborg peker i sitt høringsinnspill på at en slik avgrensning er rimelig:

«Kablene kan finansieres via nettogevinster fra utveksling av strøm over utenlandskabler.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at utenlandskabler ikke finansieres gjennom nettleien.»

Siden representantforslaget ble levert, har statsministeren lansert et forslag om å kutte i moms på nettleien. Disse medlemmer er positive til et slikt forslag og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere momskutt på nettleien i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025.»

Ettersom NVE anslår en stor vekst i nettutbyggingen, og dermed nettleien, de neste årene, mener komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti at det også kreves en grunnleggende diskusjon om byrdefordelingen når dette skal finansieres. I dag har Norge et omfordelende skattesystem som tar hensyn til bedrifter og privatpersoners betalingsevne når fellesskapsløsninger skal finansieres. Nettleien tar på sin side ingen sosiale hensyn. Disse medlemmer mener derfor at det bør ses på hvordan deler av nettutbyggingen, som i dag finansieres over nettleien, kan betales over statsbudsjettet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025 legge fram forslag om hvordan deler av nettutbyggingen kan finansieres over statsbudsjettet for å dempe den ventede økningen i nettleien.»

Disse medlemmer viser til at dagens utforming av nettleien har vesentlige svakheter, både når det gjelder fordelingsvirkninger og samfunnsøkonomisk effektivitet. Disse medlemmer mener det er bekymringsfullt at nettleien i dag er strukturert på en måte som rammer husholdninger med lav inntekt særlig hardt. Fastleddet i nettleien fungerer som en regressiv skatt, hvor de med lavest inntekt bærer en relativt større byrde enn de med høy inntekt. Disse medlemmer viser til at det norske skattesystemet ellers har få eksempler på slike skatter og i stedet søker å skjerme sårbare grupper gjennom progressiv beskatning.

Disse medlemmer peker også på at energiledet i nettleien, som er knyttet til forbruk, har lignende usosiale virkninger. Husholdninger med lav inntekt bruker en større andel av sine samlede midler på strøm, og dermed forsterkes de negative fordelingsvirkningene.

Disse medlemmer mener derfor at det er nødvendig med en reform av finansieringen av strømmettet. Som annen viktig infrastruktur bør utbygging og vedlikehold av strømmettet finansieres gjennom det offentlige, på en måte som ivaretar effektivitets- og fordelingshensyn. Dersom finansieringen skjer over statsbudsjettet, vil prioriteringer for nettinvesteringer underlegges en bredere politisk vurdering og bidra til en mer sosial løsning.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å frita husholdningene fra nettleie der strømmettet finansieres over statsbudsjettet.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen instruere Statnett om å prioritere nettutbyggingen strengere, slik at infrastruktur for husholdninger og eksisterende fastlandsindustri prioriteres over elektrifisering av norske olje- og gassinstallasjoner og nye utenlandskabler, for å unngå økning i nettleien.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025 legge fram forslag om hvordan deler av nettutbyggingen kan finansieres over statsbudsjettet for å dempe den ventede økningen i nettleien.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å frita husholdningene fra nettleie der strømmettet finansieres over statsbudsjettet.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen instruere Norges vassdrags- og energidirektorat / Reguleringsmyndigheten for energi, som regulerer nettselskapene, om at det ikke skal være mulig å ta ut store overskudd på strømkunders nettleie.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i energiloven med sikte på å redusere nettleien, dersom reguleringsmyndighetene motsetter seg en

myndighetsinstruks om å begrense overskuddet på strømkunders nettleie.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen instruere Norges vassdrags- og energidirektorat / Reguleringsmyndigheten for energi om å endre nettleien, slik at nettapet ikke følger markedsprisen på strøm.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i energiloven med sikte på å redusere nettleien, dersom reguleringsmyndighetene motsetter seg en myndighetsinstruks om å endre inndekningen for nettapet.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen sørge for at utenlandskabler ikke finansieres gjennom nettleien.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen vurdere momskutt på nettleien i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2025.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råar Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:24 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Tobias Drevland Lund, Marie Sneve Martinussen og Sofie Marhaug om å stanse nettleiesjokket – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 4. februar 2025

Ingvild Kjerkol

leder

Marius Arion Nilsen

ordfører

DET KONGELIGE
ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

24/2475-

3. desember 2024

Svar på anmodning om statsrådets vurdering - Dokument 8-24 (2024-2025) - Om å stanse nettleiesjokket

Jeg viser til brev av 25. november 2024 fra energi- og miljøkomiteen der det bes om vurdering av representantforslag fra stortingsrepresentantene Tobias Drevland Lund, Marie Sneve Martinussen og Sofie Marhaug om å stanse nettleiesjokket.

Representantene fremmer følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen instruere Norges vassdrags- og energidirektorat / Reguleringsmyndigheten for energi, som regulerer nettselskapene, om at det ikke skal være mulig å ta ut store overskudd på strømkunders nettleie.*

I en tid hvor etterspørselen etter nettkapasitet er betydelig og mange nettselskap varsler behov for investering i nettkapasitet, er det viktig for regjeringen at nettleien er på et overkommelig nivå for kundene. Nettselskapenes inntekter er underlagt streng regulering. Inntektsreguleringen skal sikre at nettselskapene drives effektivt og at nettkapasiteten utnyttes mest mulig effektivt.

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) fastsetter årlig en tillatt inntekt for hvert enkelt nettselskap i tråd med kravene som følger av energiloven med forskrifter. Denne skal fastsettes slik at inntekten over tid dekker kostnader ved drift og avskrivning av nettet, samt gi en rimelig avkastning på investert kapital, gitt effektiv drift, utnyttelse og utvikling av nettet. Dette bidrar til å holde nettleien nede, samtidig med at de riktige investeringene gjennomføres til riktig tid.

Hvor mye utbytte eierne tar ut av nettselskapene har ikke betydning for nettselskapets inntektsramme, og derfor heller ikke for størrelsen på nettleien. Det som er avgjørende for nivået på nettleien, er hvor mye selskapet investerer, hvor mye de bruker på drift og vedlikehold, og hvor effektivt selskapet utfører disse oppgavene.

Samtidig er en rimelig avkastning for nettselskapene nødvendig for å dekke selskapenes lånekostnader og avkastning på egenkapital. Fastsettelsen av referanserenten, som bestemmer avkastningen til eierne av strømmettet, skal reflektere hva som er rimelig avkastning for et gjennomsnittlig effektivt nettselskap over tid, og gjenspeiler den økonomiske risikoen eierne av nettselskapet står overfor. En for lav referanserente medfører risiko for at nødvendige investeringer ikke blir gjennomført, mens en for høy referanserente medfører risiko for overinvesteringer i nettet.

Det er avgjørende at nettselskapene har en tilstrekkelig høy kontantstrøm til å dekke sine løpende utgifter, samt til å bidra med nødvendig egenkapital til de store investeringene som kommer. RME arbeider kontinuerlig med å utvikle den økonomiske reguleringen, herunder å finne riktig nivå for referanserenten. Etter min vurdering er det ikke faglig grunnlag for at RME skal endre referanserenten for å forhindre høy avkastning til eierne av nettselskaper.

Avslutningsvis vil jeg vise til at det er RME som har ansvaret for innteksreguleringen, som en uavhengig reguleringsmyndighet. Energiloven gir ikke departementet adgang til å instruere den uavhengige reguleringsmyndigheten for energi om utøvelse av myndighet som er tillagt RME.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

2. Stortinget ber regjeringen instruere Statnett om å prioritere nettutbyggingen strengere, slik at infrastruktur for husholdninger og eksisterende fastlandsindustri prioriteres over elektrifisering av norske olje- og gassinstallasjoner og nye utenlandskabler, for å unngå økning i nettleien.

Jeg kan forsikre representantene om at Statnett allerede i dag har en tydelig prioritering av nettprosjekter i sin portefølje, der prosjekter som er nødvendig for å sikre forsyningssikkerheten prioriteres svært høyt.

Jeg er svært negativ til at nettselskapene, som er naturlige monopoler og strengt regulert gjennom energilovgivningen, skal velge vekk hvilke bedrifter og enkeltsektorer som ikke skal gis tilgang til kraftmarkedet i Norge. For meg er det viktig at Norge skal være et attraktivt land å investere og etablere seg i. Dette krever forutsigbare og stabile rammebetingelser. Jeg mener at Norge er tjent med at nettselskapene fortsatt skal opptre nøytralt overfor aktører som forespør tilknytning til nettet og gi tilgang til kraftmarkedet på ikke-diskriminerende og objektive vilkår.

Dersom det ikke er driftsmessig forsvarlig å gi tilknytning i eksisterende nett, skal nettselskapene uten ugrunnet opphold utrede, omsøke og gjennomføre nødvendige

investeringer i nettet for å kunne gi tilknytning. Energidepartementet arbeider med å ferdigstille forskriftsbestemmelser som innebærer at nettselskapene skal vurdere modenheten til prosjekter som forespør kapasitet. Dette innebærer at nettselskapene skal prioritere prosjekter som faktisk gjennomføres. Det er prosjekter som faktisk etableres som bidrar til verdiskaping og arbeidsplasser.

Premisset i representantens forslag om at enkeltforbindelser i Statnetts portefølje kun kommer en bedrift eller en sektor til gode, er også feil. Selv om en nettinvestering kan utløses av en type forbruk, for eksempel kraft fra land, så vil den også ha nytte for flere. Nettanleggene kan legge til rette for annen fastlandsindustri, økt kraftproduksjon, og også gi bedre forsyningssikkerhet for eksisterende kunder. Når tilknytning av en kunde utløser ett eller flere netttiltak, skal nettselskapet kreve anleggsbidrag. Det demper tariffvirkningene for eksisterende kunder. Videre vil også nye kunder måtte betale nettleie, og være med på spleiselaget for å dekke kostnadene til investeringer, drift og vedlikehold av nettet, sammen med resten av kundemassen.

Jeg viser videre til at regjeringen har slått fast i Hurdalsplattformen at den ikke vil godkjenne nye mellomlandsforbindelser i denne stortingsperioden, og til min vurdering av forslag 3.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

3. Stortinget ber regjeringen sørge for at utenlandskabler ikke finansieres gjennom nettleien.

Regjeringen har slått fast i Hurdalsplattformen at den ikke vil godkjenne nye mellomlandsforbindelser i denne stortingsperioden.

De etablerte likestrømforbindelsene til kontinentet og UK genererer årlige inntekter for Statnett gjennom såkalte flaskehalsinntekter. Disse inntektene går i sin helhet til reduksjon av transmisjonsnettтарiffen og kommer derfor alle nettkunder i Norge til gode. Siden kabelen til Tyskland ble satt i drift i 2020 har Statnetts samlede flaskehalsinntekter fra sjøkablene til kontinentet og Storbritannia vært over 19 mrd. kroner¹ som har resultert i tilsvarende reduksjon i nettleie.

Det er kun staten gjennom Statnett som kan eie og drifte nettforbindelser til utlandet og disse er en del av det norske transmisjonsnettet. Det innebærer at både inntekter og utgifter inngår i Statnetts inntektsramme. Dersom representantenes forslag skulle realiseres vil det i ytterste bety at norske nettkunder mister tilgang til betydelige inntekter fra disse mellomlandsforbindelsene.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

---

¹ Beregnet med kronekurs 26. november 2024.

4. Stortinget ber regjeringen instruere Norges vassdrags- og energidirektorat / Reguleringsmyndigheten for energi om å endre nettleien, slik at nettapet ikke følger markedsprisen på strøm.

Ved overføring av strøm, vil alltid noe elektrisk energi gå tapt på veien. Dette kalles nettap. Nettselskapene måler hvor mye kraft som leveres inn i nettet og hvor mye kundene tar ut, og selskapene må erstatte denne differansen (nettapet) ved å kjøpe tilsvarende kraftmengde i kraftmarkedet.

Kostnaden som følger av nettapet inngår i nettselskapenes kostnadsgrunnlag, som benyttes når RME beregner inntektsrammen for nettselskapene. RME beregner nettapskostnaden ved å multiplisere det fysiske nettapet i MWh med en referansepris på kraft. Referanseprisen varierer mellom nettselskapene avhengig av hvilket prisområde de er lokalisert i. Nettselskapene kan ikke påvirke referanseprisen på kraft, men de har likevel incentiver til å gjøre gode kraftkjøp. Hvis selskapene klarer å kjøpe kraft til en pris som er lavere enn referanseprisen på kraft, vil differansen mellom prisene gi overskudd for selskapet. Nettselskapene har også incentiver til å redusere det fysiske nettapet gjennom drift, utnyttelse og utvikling av strømmettet.

Høsten 2022 fikk regjeringen på plass en midlertidig ordning for omfordeling av Statnetts flaskehalsinntekter for å redusere sannsynligheten for at nettkunder i områder med høy kraftpris skulle få økt nettleie. Siden ordningen kom på plass er det utbetalt om lag 9,2 milliarder kroner til redusert nettleie. Regjeringen har nå sendt på høring et forslag om å forlenge ordningen til å vare ut 2025.

Jeg vil også her vise til at energiloven ikke gir departementet adgang til å instruere RME til å gjøre endringer i den økonomiske reguleringen av nettselskapene.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

Med hilsen

Terje Aasland

